

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΛΟΓΟΣ
Κονδύλη 1 • Μαρούσι • Τ.Κ. 15122
Τ: 210 8062033, 210 8062017
E: front.logos@gmail.com
www.front-logos.gr

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2015

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Το σολωμικό έργο έχει δεχτεί επιρροές από το δημοτικό τραγούδι, από την πλούσια δημώδη λογοτεχνική παραγωγή και παράδοσή μας. Οι επιρροές αυτές είναι εμφανείς στα συγκεκριμένα αποσπάσματα του Κρητικού. Θα μπορούσαν να αναφερθούν τρεις επιρροές από τις ακόλουθες:

- **Ο δεκαπεντασύλλαβος στίχος** με τα εξής χαρακτηριστικά του:
 - α) είναι «**απηρητισμένος**», δηλαδή κάθε στίχος έχει ολόκερο νόημα, που τελειώνει με το στίχο.
Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο στίχος 3 της ενότητας 4, όπου παρουσιάζεται η εικόνα της θείκης μορφής της Φεγγαροντυμένης να πατά στο νερό της θάλασσας χωρίς να υποχωρεί η επιφάνεια του νερού, χωρίς να βυθίζεται κατ' ελάχιστο η ίδια.
 - β) το β' ημιστίχιο συμπληρώνει ή προεκτείνει το νόημα του α' ή κάνει μια αντίθεση.
Ως παράδειγμα θα μπορούσε να δοθεί ο στίχος 6, όπου το β' ημιστίχιο (...) κάνει αντίθεση με το α' (θυμός-ομορφιά)
- **Η παράσταση του αδιανόητου καθ' υπερβολή**
Πρόκειται για την παράσταση-θαυμαστή εικόνα του στίχου 7, όπου η νύχτα μεταμορφώνεται σε ημέρα και πλημμυρίζει από το φως του μεσημεριού. (Για παράδειγμα στο τραγούδι της Λιογέννητης «Ποιος είδε νήλιο από βραδύς κι άστρι το μεσημέρι»)
- **Η σύνθεση των στοιχείων ανά τρία, οι ομάδες με τρία στοιχεία**
Χαρακτηριστικά είναι τα εξής αποσπάσματα:
 - ✓ Στίχοι 14-16 της ενότητας 4: ο αφηγητής προσπαθεί να θυμηθεί πού έχει ξαναδεί τη Φεγγαροντυμένη και αμφιβάλλει ανάμεσα σε τρεις δυνατότητες, τρεις πόλους έλξης: την εικόνα του θείου (στ. 14), τον εφηβικό έρωτα (στ. 15) και το μητρικό κόρφο (στ. 16). Και οι τρεις στίχοι αρχίζουν με *καν ή κάνε*.
 - ✓ Στίχοι 16-19 της ενότητας 5: όταν περιγράφει ο αφηγητής πόσο δυνατό νιώθει το χέρι του αφού χάθηκε η οπτασία, αναφέρει ότι είναι πιο δυνατό στο κολύμπι από τρεις περιπτώσεις στο παρελθόν του στην Κρήτη: από τη δύναμη της νεανικής ηλικίας του (στ. 16), από τη δύναμη όταν πολεμούσε με λίγα παλικάρια τους πολυάριθμους Τούρκους (στ. 17-18), από τη δύναμη όταν πολεμούσε τους Τουρκοαιγύπτιους στην

πολιορκία στη Λαβύρινθο (στ. 19-20). Οι τρεις φράσεις-περιπτώσεις ξεκινούν με το *μήτε*.

- **Το λεξιλόγιο, η έκφραση, η λαϊκή-δημοτική γλώσσα**

Χαρακτηριστικές είναι οι λαϊκές λέξεις *στέκει, κάν, ομπρός κτλ.*, τα ιδιωματικά *ραντίδα, έκρουζε, πλευρά, ζαλεύουν*.

- **Η παράσταση της νεράιδας των παραδόσεων του ελληνικού λαού**

Η παράσταση της Φεγγαροντυμένης συγγενεύει με αυτή της νεράιδας των δημοτικών τραγουδιών, δημιουργήμα της ποιητικής φαντασίας του ελληνικού λαού. Πρόκειται για μια προσέγγιση από εξωτερική και πλαστική άποψη: θα μπορούσαν να αναφερθούν ο στίχοι 3 και 4, όπου καταγράφονται η σύνδεση της γυναικείας μορφής με το νερό (πατά στο πέλαο) και τα εξωτερικά χαρακτηριστικά της γυναίκας, δηλαδή το εντυπωσιακό ανάστημα.

- **Η προσωποποίηση στοιχείων της φύσης**

Χαρακτηριστικός είναι ο στίχος 1 του αποσπάσματος 4, όπου τα αστέρια με το κοίταγμα της Φεγγαροντυμένης αναγαλλιάσαν, συγκινήθηκαν βαθιά.

B1. Κατά τον Β. Αθανασόπουλο, το σολωμικό φως μεταμορφώνει τα πράγματα. Τα σώματα που φωτίζονται μετουσιώνονται, δηλαδή μεταβάλλονται βαθιά και κατά την ουσία τους. Το φως είναι θείο, υπερβατικό και έρχεται από ψηλά, από τον ουρανό, τη σελήνη, τα αστέρια, τον ήλιο. Τέσσερα στοιχεία του κειμένου όπου εντοπίζεται αυτό το σολωμικό ποιητικό τοπίο του φωτός είναι τα ακόλουθα:

- Στίχοι 9-12 του αποσπάσματος 3: κάτι κρυμμένο βγαίνει μέσα από το διαυγές και τρεμάμενο **φως του φεγγαριού**. Το τρεμάμενο φως του φεγγαριού είναι η μήτρα της οραματικής Φεγγαροντυμένης. Το φεγγαρόφωτο αποκαλύπτει και αναδύει μια γυναικεία μορφή, μια γυναικεία οπτασία που καλύπτεται από μυστήριο και πνευματικότητα. Η ύλη (φεγγάρι, νερό της θάλασσας) μεταμορφώνεται σε πνεύμα, αφού η γυναικεία μορφή έχει βαθιά ουσία, θειότητα, ενσαρκώνει ιδέες... Πρέπει να τονιστεί ότι αποτελεί μοτίβο της σολωμικής ποίησης ο ποιητής να αποκαλύπτει αλήθειες με εικόνες που έχουν σχέση με ξετύλιγμα κρυμμένων πραγμάτων. Η πιο καθαρή περιγραφή μιας τέτοιας ανάδυσης του κρυφού είναι η περιγραφή της ανάδυσης της Φεγγαροντυμένης. Και η ανάδυση αυτή επιτυγχάνεται με το φως του φεγγαριού.

- Στίχοι 13-14 του αποσπάσματος 3: Με το **δροσάτο φως** αποδίδονται οι ανταύγειες του φεγγαρόφωτου στη μορφή της μυστηριακής γυναίκας. Τα τρία στοιχεία της σολωμικής εικόνας (φως, δροσιά, τρέμει) σχηματίζουν το κατάλληλο κλίμα για τη θεϊκή όψη της γυναίκας, που τα μαύρα της μάτια έρχονται σε αντίθεση με τα χρυσά μαλλιά της. Το τρεμάμενο δροσάτο φως που συμφύρει δύο αισθήσεις και μάλιστα με οξύμωρο σχήμα, αφού το φως είναι πηγή θερμότητας, φωτίζει δύο αντίθετα χρώματα (μαύρα-χρυσά) και έτσι δημιουργείται η εντύπωση του θαυμαστού, του θεϊκού.

- Στίχοι 1-2 της ενότητας 4: Υποκλίνεται στη μορφή της Φεγγαροντυμένης η φύση. Ειδικότερα, **τα αστέρια** αποκτούν πνευματική και ψυχική υπόσταση αναγαλλιάζοντας στο κοίταγμά της, συγκινούνται βαθιά και το φως τους λούζει τη γυναικεία μορφή χωρίς να την εξαφανίσει. Το αστρικό φως που σκεπάζει αλλά δεν εξαφανίζει τη γυναίκα ενισχύει την υπερβατικότητα και τη θειότητα της γυναικείας μορφής, η φωτοχυσία των αστεριών συνδέεται με το θαύμα, το υπερφυσικό, το πρωτόγνωρο.
- Στίχοι 7-8 της ενότητας 4: Ο χώρος διαστέλλεται με άξονα τη Φεγγαροντυμένη: πέλαγο και ουρανός πλημμυρίζουν από **φως**. Το όραμα με θετικά κατηγορούμενα (**έρωτας, ταπεινοσύνη, ομορφιά, καλοσύνη**) αλλάζει τη φύση σε ναό, τη νύχτα σε μέρα. Η γυναικεία μορφή που ενσαρκώνει το αρχαίο ελληνικό ιδεώδες του καλού καγαθού διηθημένο μέσα από τη χριστιανική σημασία των όρων εκπέμπει αλλά και δέχεται φως. Η φωτοχυσία κλιμακώνεται και κορυφώνεται με το **μεσημερνό φως**, το εκτυφλωτικό και εκθαμβωτικό φως που μετουσιώνει τη φύση σε ναό, τη φύση σε χριστιανικό και ανθρωπιστικό πνεύμα, σε τόπο Θεού, Αλήθειας και ηθικής τελειότητας, το φως ταυτίζεται με το Θεό, το Χριστό, την αλήθεια, τη σωτηρία και την αγνότητα. Το φως «λύνει» το τοπίο και το ανασυνθέτει σε τοπίο μη φυσικό, θεϊκό. Η μεταφυσική διάσταση του χώρου αναδεικνύει την επιρροή και από το ρομαντισμό.

B2. α) Ο Κρητικός αποτελεί μια αφηγηματική ποιητική σύνθεση. Μέσα από την αφήγηση του κεντρικού επεισοδίου του ναυαγίου, ο ποιητής φροντίζει με αφηγηματικές αναδρομές στο παρελθόν (αναλήψεις) και ανοίγματα στο μέλλον (προλήψεις), να υφάνει ταυτόχρονα ολόκληρη την ιστορία του ήρωα, πριν και μετά το ναυάγιο. Στους στίχους του αποσπάσματος 5 είναι ορατά τα τρία από τα τέσσερα χρονικά επίπεδα (απουσιάζει ο οραματισμός της Έσχατης Κρίσης) στα οποία αναπτύσσεται ο μύθος:

- **Ο χρόνος του ναυαγίου και της θαυμαστής εμπειρίας.**

Στους στίχους 1-4: ο Κρητικός αναφέρεται για άλλη μια φορά στο πόσο έχει εισχωρήσει στην ψυχή του η γυναικεία μορφή της Φεγγαροντυμένης, η οποία βιώνει με το γλυκό χαμόγελο και τα δάκρυά της τον εσωτερικό του – συναισθηματικό του κόσμο, τον πόνο του τόσο για το παρελθόν και την απώλεια των αγαπημένων του προσώπων όσο και για την τραγική και δυσάρεστη θέση του στο παρόν: **Εχαμογέλασε γλυκά στον πόνο της ψυχής μου**. Νιώθει να γεμίζει εσωτερικά με την παρουσία της, την αισθάνεται, τη βιώνει μέσα του, δονεί την ψυχή του. Μάλιστα, τα δακρυσμένα μάτια της μοιάζουν της αρραβωνιαστικιάς του (κι εμοιάζαν της καλής μου). Η Φεγγαροντυμένη γίνεται το φάσμα της κόρης, η ψυχή της.

Στο στίχο 15: ο Κρητικός, με την παλάμη του χεριού του σχίζει τα κύματα, κολυμπά με ισχυρή σωματική δύναμη την οποία η Φεγγαροντυμένη του έχει μεταδώσει.

Στους στίχους 21-22: το δυνατό κολύπημα επιταχύνει το χτυποκάρδι του Κρητικού αλλά και δυναμώνει όσο νιώθει την παρουσία της κόρης. Η σωματική προσπάθεια είναι έντονη και αναδεικνύει την ηρωική

προσπάθεια και το ηθικό χρέος του Κρητικού να σώσει την αρραβωνιαστικιά του. Ο ήρωας παλεύει με τη φύση, τη θάλασσα που είναι το τέλειο σκηνικό για τον αγώνα μεταξύ ζωής και θανάτου που δίνει ο ήρωας.

- **Η ζωή του πρόσφυγα μετά το ναυάγιο και το χαμό της κόρης.**

Στους στίχους 5-14: Το χέρι που νιώθει και βιώνει το δάκρυ της Φεγγαροντυμένης στο χρόνο του ναυαγίου δεν είναι πια το χέρι που κατά το παρελθόν πολεμούσε: με την επανάληψη της λέξης «χέρι» που αλλάζει «μορφή» μεταβαίνει ο αφηγητής στο μέλλον. Η εμπειρία της Φεγγαροντυμένης μεταμορφώνει τον ήρωα: *Εγώ από εκείνη τη στιγμή δεν έχω πλιά το χέρι...* (στ. 5). Ο ήρωας χάνει εντελώς το αγωνιστικό και επιθετικό ήθος του πολεμιστή και η ύπαρξή του παίρνει μια στάση ένδειας που ζητά την πλήρωσή του μέσα στην αγάπη του άλλου.

(οι στίχοι 9-14 θα μπορούσαν να αναφερθούν και στο χρόνο του ναυαγίου, αφού λειτουργούν μεταβατικά: στο όνειρο εισχωρεί το επίπεδο του ναυαγίου: *άγριο πέλαγο, η θάλασσα να καταπιεί την κόρη...*)

- **Η προϊστορία του ήρωα στην Κρήτη.**

Στους στίχους 16-20: ο Κρητικός συνειρμικά από τη δύναμη του χεριού του στη θάλασσα (*τα κύματα έσχιζα μ' αυτό... με δύναμη...*) περνά στη δύναμη των νεανικών του χρόνων, τις μάχες με τον ηρωισμό, την ορμή και τη γενναιότητα εναντίον των Τούρκων στην πατρίδα του.

Είναι φανερό ότι μέσα σε 22 στίχους συμπυκνώνεται όλη η υπαρξιακή περιπέτεια του Κρητικού με συνεχείς εναλλαγές χρονικών επιπέδων.

β) Ψάχνοντας για έναν έντονο τρόπο για να δείξει πώς τη ματιά της γυναικείας οπτασίας την είχε μαγνητίσει ο Κρητικός, ο Σολωμός βρήκε την **πετροκαλαμίθρα**. Πρόκειται για είδος πρωτόγονης μαγνητικής βελόνας από καλάμι, δείκτη πυξίδας, αλεξικέραυνο. Τη Φεγγαροντυμένη φαίνεται να την ελκύει ο Κρητικός μαγνητικά και είναι η μαγνητική της ματιά που τον βάζει σε μια κατάσταση ύπνωσης - οράματος, μνημονικών συνειρμών, που ακολουθούν στους στίχους 13 - 18. Ο μαγνητισμός αποτελεί το κεντρικό στοιχείο της μεταφυσικής εμπειρίας του Κρητικού που τον αποσπά από το ηθικό του χρέος, τη σωτηρία της κόρης. Η θεία μορφή μαγνητίζει τον Κρητικό που, όσο διάστημα τον γεμίζει η παρουσία της, ξεχνά την τραγική του κατάσταση, τον τόπο και το χρόνο, τη θάλασσα, την καλή του, τον αγώνα του να σώσει την κόρη του και να σωθεί. Νιώθει να γεμίζει εσωτερικά με την παρουσία της, την αισθάνεται, τη βιώνει μέσα του, δονεί την ψυχή του.

Γ1. α) Τη Φεγγαροντυμένη φαίνεται να την ελκύει ο Κρητικός μαγνητικά και είναι η μαγνητική της ματιά που τον βάζει σε μια κατάσταση ύπνωσης - οράματος, μνημονικών συνειρμών, που ακολουθούν στους στίχους 13 - 18. Οι διαλογισμοί του Κρητικού αποδεικνύουν πόσο δυνατός ήταν ο θαυμασμός του, κάτι που συμβαίνει στον καθένα όταν συλλογίζεται και θαυμάζει. Η Φεγγαροντυμένη συνεπαίρνει τον Κρητικό, και οι συνειρμοί της μνήμης του μας μεταφέρουν σε άλλη εποχή, κυρίως στα αμέριμνα παιδικά και εφηβικά χρόνια.

Τα βιώματα που συνδέουν τον ήρωα με τη Φεγγαροντυμένη ανήκουν στην παιδικότητα, εκφράζουν μια εξάρτηση του Εγώ από κάποιους πόλους έλξης: το μητρικό κόρφο (στ. 16), τον εφηβικό έρωτα (στ. 15), την εικόνα του θείου (στ. 14). Οι τρεις αυτές εκδοχές, η θειότητα-η πίστη, ο έρωτας και η μητρική αγάπη, παραπέμπουν στην τέλεια, εξιδανικευμένη μορφή της γυναίκας. Η *γλυκιά και παλαιά* μνήμη δηλώνουν το μακρινό παρελθόν αλλά και την ποιότητα της αγάπης, ενώ η *αστοχισμένη μνήμη* το υποσυνείδητο στο οποίο εδράζονται οι μνήμες αυτές και αναδύονται συνειρμικά.

Στους στίχους 13 - 18 ανιχνεύονται, επίσης, απηχήσεις πλατωνικών και αριστοτελικών απόψεων για την αναγνώριση στα πράγματα ιδεών που η ψυχή μας είχε αντικρίσει σε ένα προσωπικό της στάδιο.

β) Στους στίχους αυτούς ο Κρητικός συνεχίζει να αφηγείται την επίδραση που άσκησε η Φεγγαροντυμένη στην ψυχή του, ακόμη και μετά την εξαφάνισή της. Η εμπειρία της Φεγγαροντυμένης αντιπροσωπεύει για τον ήρωα την ταύτιση της ομορφιάς με την καλοσύνη, που έρχεται σε αντίθεση με την αγωνιστική διάσταση της προσωπικότητας του Κρητικού επαναστάτη, τη μέγιστη αποκάλυψη, η οποία ανατρέπει μέσα του την ιεράρχηση των αξιών που μέχρι τότε όριζε τη συμπεριφορά του: *Εγώ από εκείνη τη στιγμή δεν έχω πλιά το χέρι...* (στ. 5). Το επεισόδιο κλείνει με την εξομολόγηση του ήρωα για τη ριζική αλλαγή του χαρακτήρα του απ' αυτή τη μοναδική εμπειρία της ζωής του: *Εγώ από κείνη τη στιγμή δεν έχω πλια το χέρι, / π' αγνάντευεν Αγαρηνό κι εγύρευε μαχαίρι· / χαρά δεν του 'ναι ο πόλεμος· τ' απλώνω του διαβάτη / Ψωμοζητώντας, κι έρχεται με δακρυσμένο μάτι* (στ. 5 - 8). Πρόκειται για μια εικόνα του Κρητικού στο μέλλον (μετά το ναυάγιο και τη σωτηρία του στη θάλασσα), δηλαδή για μια πρόδρομη αφήγηση της εικόνας του ψωμοζήτη-ζητιάνου, που εναποθέτει την επιβίωσή του στην αγάπη των συνανθρώπων του. Αυτό δεν είναι μόνο μια ατομική εμπειρία, αλλά μια νέα στάση ζωής: ο ήρωας μεταμορφώνεται, χάνει εντελώς το αγωνιστικό και επιθετικό ήθος του πολεμιστή και η ύπαρξή του παίρνει μια στάση ένδειας που ζητά την πλήρωσή του μέσα στην αγάπη του άλλου. Το πολεμόχαρο πνεύμα αντιπαρατίθεται προς το πνεύμα της φύσης που ενσαρκώνει η Φεγγαροντυμένη: το ιλαρό φως, το αρμονικό κάλλος και η ισορροπία που αφοπλίζουν το ανταγωνιστικό πνεύμα, το όραμα της πληρότητας και της αυτάρκειας, της κατοχής όλων των αξιών. Η φύση γίνεται πηγή μακαριότητας.

Οι δυο ιδιότητες (ζητιάνος-ποιητής) ταιριάζουν καλά στο πρόσωπο ενός κνηνημένου Κρητικού πρόσφυγα. Και δεν είναι αθέμιτο να φανταστούμε πως ο Σολωμός συνάντησε τέτοιους πρόσφυγες-ζητιάνους να τραγουδούν ρίμες για τον αγώνα του 21 στην πατρίδα τους, εμπειρία που θα μπορούσε να αποτελέσει κάλλιστα το κέντρισμα για τη σύνθεση του Κρητικού.

Δ. Ομοιότητες:

- Η γυναικεία μορφή που αναδύεται, ξεπροβάλλει με μυστηριακό και υποβλητικό τρόπο από τη φύση («Από τα βράχι' ανάμεσα πετιέται»,

Καρυωτάκης / «Και ξετυλίξει ογλήγορα κάτι που εκείθε βγαίνει...», Σολωμός)

- Το όνειρο, η οπτασία του αφηγητή: μια γυναικεία μορφή σχηματίζεται οραματικά, φαντασιακά από τον αφηγητή («Ήταν νεράιδα...», Καρυωτάκης / το ξετύλιγμα της μορφής από το φως του φεγγαριού στο Σολωμό)
- Το τοπίο της θάλασσας ως κοινό ποιητικό σκηνικό του ονείρου, της γυναικείας οπτασίας («σε κύματ' αφρισμένα...», Καρυωτάκης / «Κι από το πέλαο, που πατεί...», Σολωμός)
- Η εξωτερική και η εσωτερική τελειότητα και ομορφιά της γυναικείας μορφής, η εξιδανίκευσή της:
 - ✓ Το τέλειο κάλλος που εκπέμπει ερωτισμό («τα κάλλη τ' απολλώνεια...», «απλώνεται ηδονικά...», Καρυωτάκης / «Στα μάτια της τα ολόμαυρα και τα χρυσά μαλλιά της», «Κι ανεί τς αγκάλες μ' έρωτα», Σολωμός)
 - ✓ Η αγνότητα που παραπέμπει στην εξιδανίκευση της γυναικείας μορφής, στην τελειότητα, στη θειότητα («κορμί παρθενικό...», «θείο άγγισμά τους...», Καρυωτάκης / «ταπεινοσύνη... πάσαν καλοσύνη...», Σολωμός)
- Η θείκη, υπερβατική ιδιότητα της γυναικείας μορφής που έχει τη δύναμη:
 - ✓ να ασκεί καταλυτική επίδραση στη φύση, να μεταμορφώνονται και να «υποκλίνονται» τα φυσικά στοιχεία στην ομορφιά της («Ο ήλιος εσκυθρώπασε μπροστά στα τόσα κάλλη της», «Ανατριχιάζ' η θάλασσα..., τα κυματάκια απαλά με χάρη τ' αγκαλιάζουν..., κι αχτίδες...», Καρυωτάκης / «Έτρεμε το δροσάτο φως στη θείκιά θωριά της... Εκοίταξε τ' αστέρια, κι εκείνα αναγαλλιάσαν...», Σολωμός)
 - ✓ να δονεί την ψυχή του αφηγητή, να συνεπαίρνει τον εσωτερικό του κόσμο, να συγκινεί μέσα από την εμπειρία του θαυμαστού («με μάτια λιγωμένα...», «Θεότρελος, ο δύστηνος, βουτιέμαι μες στο κύμα,...», Καρυωτάκης / «Γιατί άκουγα τα μάτια της μέσα στα σωθικά μου...», Σολωμός)
- Η απόγνωση, η απογοήτευση που επιφέρει στον αφηγητή η εξαφάνιση της γυναικείας μορφής που μάλιστα εκφράζεται με επιφωνήματα («χάνεται στη θάλασσα... Κρίμα!», Καρυωτάκης / «Εχάθη, αλιά μου!», Σολωμός)

Διαφορές:

- ο αφηγητής στον Καρυωτάκη είναι στη στεριά, κρυμμένος στο έρημο ακρογιάλι ≠ ο αφηγητής Κρητικός στο Σολωμό είναι ναυαγός στην τρικυμιώδη θάλασσα
- το βλέμμα, τα μάτια της γυναικείας μορφής στον Καρυωτάκη είναι φοβισμένα, κοιτάζουν με φόβο ≠ η Φεγγαροντυμένη κοιτά με ένταση και ευθύτητα τον Κρητικό, τα μάτια της τον μαγνητίζουν, τον ελκούν πολύμορφα. Μέσα από τους συνειρμούς και τα συναισθήματα που προκαλούν εκπέμπουν ερωτισμό, καλοσύνη, συγκίνηση, φιλοπατρία κτλ.
- η οπτασία του αφηγητή στον Καρυωτάκη, ο οραματισμός διαδραματίζεται ημέρα, με το φως του ήλιου ≠ ο οραματισμός του Κρητικού στον Σολωμό γίνεται νύχτα, με το φως του φεγγαριού

- η μεταμόρφωση της φύσης είναι αντίστροφη: στον Καρυωτάκη ο ήλιος έχασε το φως του ≠ στο Σολωμό η νύχτα μεταμορφώθηκε σε ημέρα με εκτυφλωτικό φως
- η γυναικεία μορφή στον Καρυωτάκη έχει ερωτικό χαρακτήρα, περιορίζεται στη σύλληψή της ως Νεράιδα φοβισμένη ≠ η γυναικεία μορφή στον Κρητικό έχει βαθιά πνευματικότητα, συμπυκνώνει το κάλλος της Φύσης, ενσαρκώνει το θεϊκό και το τέλειο, την Αλήθεια, την Αγάπη, την πατρίδα-ελευθερία κτλ.

Επιμέλεια απαντήσεων

Γρηγοράκης Σωτήρης

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΛΟΓΟΣ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΛΟΓΟΣ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΛΟΓΟΣ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΛΟΓΟΣ